

סוף העולם

יאנוש קורצ'אק, כתבים ו, עמ' 120-125
תרגום: אורי אורלב

בבית קפה אחד אמר אדון אדם – פוליטיקאי, זולל מבקרים – לאדון פליקס:

- ראה, אדוני, ידיעה מעניינת!

אחר-כך הרביב את משקפיו וקרא:

"לונדון הודעה טלגרפית. מחלקת הסטטיסטיקה של עיריית לונדון רשמה שבכל 3,714 לדות בשבוע שעבר לא היה אף תינוק בן המין היפה".

- זאת אומרת שלא נולדה אף בת – הסביר – רק בנים.

- ממ, מענין – אשר אדון פליקס.

כאשר זרמה למחרת ידיעה דומה דרך כבלי הטלגרף מוינה, מבדליו ומפריס – גדל הענין במקריית המוזה.

הידיעה עברה ממדור המבקרים למדור "מרחבי העולם" תחת הכותרת: "שבוע של בנים", ועתונאי בעל חוש הומור חוסיף שם:

"אם כן גורל של בתולה זקנה שוב לא נאם בעתיד על הפריזאיות ההדורות, הפרלינאיות החולמניות, הוינאיות של קצב הוואלס והלונדוניות הנמרצות".

וכך הלכה...

וכאשר עשרה ימים אחרי פרסום הידיעה הראשונה מלונדון גלה במקרה אחד העתונאים הזריזים שגם בנרשה נולדים זה שבועה-עשר יום אף ורק בנים, היתה הידיעה למארע היום.

אפשר היה לצחוק הרבה. קומיקאים, מחברי חרוזים, פזמונאים, מאירים – נצלו עד כדי כך את הצד המבדח של הענין, עד שהוא נעשה בסופו של דבר נושא משעמם מאוד, ובכל זאת לא חדל לשעשע את המוני העם.

פשטה אפלו שמועה, ששחקן עלוב אחד, ולעמית זאת גם כותב קומדיות חסר ערך, כתבו קומדיה על הנושא הידוע. ההצלחה היתה מבטחת.

בערים שבהן אין כתבים המדווחים לכתבי-עת גרמניים – ספקי המבקרים שלנו – חסרו ידיעות מדיוקות על הענין. בכל זאת "פרענות הבנים" פגעה גם ברומא, בניו-יורק, בקופנהגן, במדריד ובפרים רבות אחרות.

העבדה הזאת לא היתה מטלת בספק.

בדיוק אז, כאשר מורוזוביץ' זכה בצדק במחאות פנים על הפזמון "אין נשים", אחרי שלנה את שירתו בתנועות מקסימות, המתאמות בדיקנות למלות השיר – בדיוק באותו זמן הופיעה בבדליו יצירה מדעית ראשונה בשני פרקים, שנקתבה בכוחותיהם המשותפים של מאה וארבעים אנשי מדע, כדי להבהיר את התופעה הסבוכה.

שורה ארפה לא רק של תאוריות והוכחות מדעיות, אלא גם של נתונים עבדתיים הסותרים אלה את אלה, הוכחות תמוהות ודעות הפכפכות - כל אלה הצביעו על כך, שאנשי המדע נתפסו כשהם לא מוכנים ובעצמם אינם מצליחים להבין ולפרש את המארע המדהים ויוצא-הדופן בתולדות האנושות.

האנגלים שלחו עשרים ועדות מדעיות לחלקי העולם השונים והשקיעו בכך הרבה כספים, כדי לאסוף נתונים על "טיב" הלדות בפנות הנדחות ביותר של כדור הארץ.

הצרפתים הקציבו שני מיליוני פרנקים לאם שתהיה הראשונה שתביא בת לעולם.

בעבר חדשים שוב לא היה ספק לגבי המשכיותו של האסון וכלליותו (וזאת המלה שהתקבלה בחוץ-לארץ להגדרת המארע) הדאגה הלכה וגברה. ביחוד כאשר התברר, שהתופעה כוללת גם את בעלי החיים לכל סוגיהם.

בִּנְיָן זָכָה לַעֲנֵן רַב תְּמוּנָה שֶׁהֵצָגָה בִּ"זַחְנִיטָה" שְׁנוּשָׂאָה נִלְקַח מֵאֲרֻעַ הַשָּׂעָה מִשְׁהוּ בִּסְגֻנוֹ הָאֲלָהָת

הָאִשָּׁה, אֵד אֵינֶנִּי זֹכֵר בְּדִיּוֹק.

בִּנְיָנִים הָיָה קִשָּׁה מְאֹד לְהִתְמַצָּא בֵּין הַתְּאֻרִּיּוֹת שֶׁנֶּאֱבָקוּ זֶז בְּזֹו בְּשִׂצָף קֶצֶף. בְּכָל זֹאת הִסְתַּמְנֵנוּ בְּבִרְוֹר שְׁתֵּי מְגֻמּוֹת רִאשִׁיּוֹת: הַמְּגֻמָּה הַתְּאֻלּוּגִית וְהַמְּגֻמָּה הַמְּדַעִית, וְשְׁתֵּי אֵלֶּה הִתְפַּלְּגוּ כָּל אַחַת לְזֶרְמֵי מִשְׁנָה רַבִּים לְאֵין סָפֵר.

הֵיוּ שֶׁקָּרְאוּ: "זֶהוּ עֲנֵשׁ עַל הַחֲטָאִים!"

"זֶה לֹא יִתְכֵן – טַעֲנוּ אַחֲרֵים – לֹא כֵּד נִחַזָּה סוֹף הָעוֹלָם".

"זֹוהִי נִקְמַת הַטֵּבַע עַל אֲנֻכְיֻתָם שֶׁל הַזְּכָרִים – נִשְׁמַע בְּרָמָה קוֹלֵן שֶׁל הַנְּשִׁים הַדּוֹלָלוֹת בְּאִמְנָצִיפָצְיָה. – הָאֵם לֹא אֵתָם, הַגְּבָרִים, מִחֲזִיקִים אוֹתָנָם בְּשָׁבִי, מִשְׁפִּילִים אוֹתָנָם וְגוֹרְמִים לָנוּ עוֹלָ? הָאֵם רִאִיתָם בְּנוֹ אִי פַעַם בְּנֵי אֵדָם, הָאֵם אֵתָם מְבִינִים אֶת חֲשִׁיבוֹת מַעֲמָדָם בְּחִבְרָה?"

אֶסְטְרוֹנוֹם אֶחָד טַעַן בְּהִחְלָטִיּוֹת, שֶׁעוֹבְדוֹת הַנִּלְדָם שֶׁל זְכָרִים בְּלִבָּד קִשּׁוּרָה לְהִתְרַחֲקוּתוֹ שֶׁל כְּדוֹר הָאָרֶץ מְכֻכֵּב שְׁבִיט אֶחָד, וְשֶׁבְּעוֹד שְׁלוֹשׁ שָׁנִים הַכֵּל יִסְתַּיִם בְּכִי טוֹב. וְאֶחָד הָאִמְבְּרִיולוֹגִים הַשְּׁלִים אֶת הַהִנָּחָה הַזֹּאת בְּהַשְׁעָרָה, שְׁכֻכְבֵּי שְׁבִיט עֲלוּלִים לְהִשְׁפִּיעַ עַל מַחְזוֹר הַדָּם בְּגוֹף הָאִשָּׁה, מָה שֶׁקוֹבֵעַ אֶת מִין הַנִּלְדָּה.

לְטַעֲנָה הַזֹּאת הַתִּנְגָדוֹ נִחְרָצוֹת תוֹמְכֵי תְּאֻרֶנֶת הַנוֹוֹן. "בְּשׁוּם מְקָרָה אֵין לְצַפּוֹת לְסִיוִם חִיּוּבֵי שֶׁל הָאִסּוּן". הַטֵּבַע מַצָּה אֶת עַצְמוֹ וְהוּא יוֹצֵר אוֹרְגָנִיזְמִים מִשְׁכְּלָלִים פְּחוֹת.

גַּם הַתְּאֻרִּיָּה הַזֹּאת הִתְקַבְּלָה בְּלַעַג וּבְבוֹז. רִאשִׁית, מִדּוּעַ שֶׁהָאוֹרְגָנִיזְם שֶׁל הָאִשָּׁה יִחָשֵׁב כְּמִשְׁהוּ יוֹתֵר מִשְׁכְּלָל. שְׁנִית, הַתְּחִלָּה הָיָה מִתְרַחֵשׁ בְּהִדְרָגָה וְלֹא בְּבֵת אַחַת.

אֲנָשֵׁי מִדֶּעַר רַבִּים מַצָּאוּ חִידָקִים מִיִּחְדִּים שֶׁנֶּרְמָו כְּבִיכּוֹל אֶת הַהִפְרָעָה הַמוֹזָרָה. לְחִסּוּנִים הֵיוּ תוֹצְאוֹת חִיּוּבִיּוֹת, אֵד הַדְּבָר לֹא שֶׁכָּנַע אִישׁ מִשּׁוּם שְׁבִלִי כָּל קֶשֶׁר לְחִסּוּנִים הַמְּשִׁיכּוֹ לְהוֹלֵד זְכָרִים בְּלִבָּד.

הַתְּפִשָּׁטָה שְׁמוּעָה, שֶׁהַהִיסְטוֹרִיּוֹנִים מַצָּאוּ, שֶׁקִּטַּע בְּשִׁיר הַתְּשִׁיעִי שֶׁל הָאִילָאָדָה, שֶׁאֲזָכּוֹר אֶחָד אֵצֶל הַרדוּטוּס וּפְסוּק אֵצֶל קוֹנְפּוּצִיוּס מוֹכִיחִים לֹלֵא צֵל שֶׁל סֶפֶק שֶׁעַל הָאִנּוּשׁוֹת כְּבָר עֲבָרָה פַּעַם תְּקוּפָה דוֹמָה.

לֹא אֲזָכִיר כָּל מִינֵי תְּאֻרִּיּוֹת שֶׁל קְבֵלָה, פְּרִנּוּלּוֹגִיָּה, מְגֻנָּטִיזְם וְתְּאֻרִּיּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁנִּפְצּוּ לְרֵב. דֵּי אֵם אֵצֶן, שְׁבִיטֵקוֹב קָמוּ מֵאִמְיָנִים בְּתְּאֻרֶנֶת "44", מִסְפֵּר הַמִּסְמָל כְּבִיכּוֹל תְּאֻמּוֹת הָאִמּוֹרוֹת לְבּוֹא לְעוֹלָם בְּגִלְצִיָּה וּמִהֵן תְּנִלְד הָאִנּוּשׁוֹת הַחֲדָשָׁה.

שְׁנָה אַחֲרֵי כֵן הִכְנַס הַמְּדַע הַחֲדָשׁ הַ"פְּדוּלּוֹגִיָּה" לְכָל הַמְּכַלְלּוֹת וְתִקְצִירוֹ בְּלִבָּד כָּלֵל שְׁלוֹשִׁים וְשִׁבְעָה גְלִיוֹנוֹת מְדַפְסִים בְּמִכּוֹנֵת כְּתִיבָה.

מִתַּח וּדְאָגָה פְּשוּט עַל פְּנֵי כָּל הָעוֹלָם. לְהֵד רַחֵב זָכּוֹ וְדִיעוֹת עַל הַחֲלָפָה מִהִלָּמּוֹת בֵּין נְצִיגֵי שְׁנֵי כּוּוִנִּים בְּמִדֶּעַ הַחֲדָשׁ וְהַמְּבִטִּים. אֵין פְּלֵא: לְנִכַּח הַעֲצָבָנוֹת הַבִּלְתִּי רִגִּילָה הִיָּתָה הַעֲבָדָה הַזֹּאת מוֹבִנֶת וּמַצִּדֶּקֶת מֵאֲלִיָּה.

בְּתַחֲלַת הַשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה הוֹפִיעָה בּוֹרְשָׁה חוֹבְרֶת שֶׁאֲפָשָׁר הָיָה לְרַכְשָׁה תְּמוּרַת עֲשָׂרִים קוֹפִיקוֹת, שֶׁכְּתֵב רוּפָא, אֶחָד הָאֲנָשִׁים הַיִּדּוּעִים בְּפִעִילוֹתוֹ בְּתַחֲוִים הַהִיגָנָה. מְלִבָּד זֹאת הוּא פְּרָסָם שְׁתֵּים-עֶשְׂרֵה אֶסְפּוֹת שֶׁל שִׁירִים, סוֹנֶטוֹת וְסִפּוּרִים שֶׁאֶחָד מֵהֶם תִּרְגֵּם לְשָׁפָה הַצִּיִּית. לְבִסּוֹף הַתְּקִימָה הַרְצָאָה שֶׁהוֹשָׂא שָׁלָה הָיָה הַמֵּאֲרָעוֹת הָאֲחֵרוֹנִים – וְאֲשֶׁר הִכְנִסוּתֶיהָ הַקִּדְשׁוֹ לְצִדָּקָה.

אֵלֶּה הֵיוּ הַהִתְרַחֲשׁוּיּוֹת בְּתַחֲוִי מִדֶּעַ.

בְּתַחֲוִים חֲנִי הַחִבְרָה אֲפָשָׁר הָיָה לְהִבְחִין בְּבִרְוֹר בְּהַשְׁפָּעָתָהּ הַחֲזָקָה שֶׁל הַתּוֹפָעָה הַחֲדָשָׁה כְּבָר בְּתַחֲלַת הַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית מֵאֵז הַתְּרַחֵשׁ הָאִסּוּן.

מִסְפֵּר הַלְדוֹת בְּמִשָּׁד הַשְּׁנִיָּתִים הַרְאֻשׁוֹנוֹת גָּדֵל לֹלֵא שְׁעוֹר וּמִסְפֵּר הַתִּינוּקוֹת שֶׁמִּתּוֹ בְּשָׁעַת הַלְדָּה יָרַד מְאֹד. וְאֵין זֶה פְּלֵא: עֲזוּבוֹת הַמִּילִיוֹנִים וְהַמִּילִיָּאָרִים עוֹרְרוּ תְּאֻבּוֹן לֹא בְּרִיא וְהַטְפּוֹל הַרְפּוּאִי הָיָה לֹלֵא דִפִּי. שִׁכּוֹ, כָּל רוּפֵא הָאִמְיָן בְּכָל לְבּוֹ שֶׁהוּא הוּא יִהְיֶה מְבַשֵּׁר הַבְּשׁוּרָה הַגְּדוֹלָה.

אִמָּנָם פֶּעַם פִּשְׁטָה שְׁמוּעָה שְׁאִשְׁתְּ הַסֵּיס בְּחוֹת טִמְטוּמָנוּ – הַבִּיָּאָה בַּת לְעוֹלָם. עֵתוֹנָאִים רַבִּים יֵצְאוּ לָשֶׁם בְּחִפְזָה מִכָּל קְצוֹת תֵּבֵל; אֶפְלוּ מוֹרְשָׁה יֵצֵא עֵתוֹנָאִי אֶחָד עִם צֶלֶם. אֲבָל הַתְּבָרָר, שֶׁהִיָּתָה זֹאת יָדִיעַת שׁוֹא וּמַעֲרַקֶת הַעֲתוֹן שֶׁפִּרְסָמָה אֶת הַיָּדִיעָה הַזֹּאת נִהְרָסָה כְּמַעַט לְחִלוּטִין בִּיָּדֵי הַמּוֹן מִמָּרְמָר וְזוּעַם.

יַחֲסָם שֶׁל הַגְּבָרִים לְנָשִׁים עָבַר שְׁנוֹי מִהֶפְכְּנִי: הוּא נִהְפֵּךְ לִיַּחַס רַצִּינִי וְעַמֵּק. הַסּוּד הַגָּדוֹל, הַחִידָה הַמוֹזָרָה, הַשְּׂאֵלָה הַמִּסְתּוֹרִית – כָּל אֵלֶּה יֵצְרוּ יַחַס שֶׁל כְּבוֹד מֵהוּל בְּחֶשֶׁשׁ. כָּבֵר הַשְּׂנָה הַרְבִּיעִית אֲסָרוּ כָּל מַעֲרָכוֹת הַחֹק עַל נְצוֹל עֲבוֹדַת הַנָּשִׁים; כָּל פֶּשַׁע כְּלָפִי אִשָּׁה נִעְנֶשׂ בְּחֻמְרָה.

בְּמִשְׁךְ שֵׁשׁ הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת לֹא הִתְרַחֲשׁוּ שְׁנוּיִים גְּדוֹלִים בְּחַיֵּי הַצִּבּוֹר. הַעֲתוֹנִים כָּתְבוּ עַל תַּחֲוִימֵי שְׁוִיָּק חֲדָשִׁים, עַל פּוֹלִיטִיקָה קוֹלוֹנִיָּאלִית; הַפְּרָלֶמְנִטִים דָּנוּ כְּמִקְדָּם בְּמַכְלוּל בְּעִיּוֹת שׁוֹנוֹת. בְּתֵי-מֶרְקַחַת רַבִּים שְׁוִיָּקוֹ, אֲגַב מִסַּע פְּרָסוּם רַעֲשָׁנִי, תַּכְשִׁירִים בְּדוֹקִים, חֲדָשִׁים לְבָקָרִים, הַמְבִּטִּיחִים הוֹלָדַת בְּנוֹת.

עַל הַתְּכַשִּׁירִים הִלְלוּ הַמְּלִיצוֹ פְּרוֹפֶסוֹרִים מַחוּץ-לְאֶרֶץ, בְּאִמָּרָם שֶׁהֵם אֵינָם מִזִּיקִים – וְהֵם אֲשָׁרוּ לְמַכִּירָה גַּם אֲצִלָּנוּ. צָרְכוּ אוֹתָם בְּרָצוֹן וְנִטְלוּ אוֹתָם פֶּעַם נָשִׁים וּפֶעַם גְּבָרִים – כְּמוֹכֵן לֹלָא תוֹצְאוֹת כָּלִשְׁהוֹן.

קִצְתָּ יוֹתֵר מֵאַחֵר הַתְּחִילָה לְהַתְּבַלֵּט הַשְּׁפַעַת הַשְּׁנוּי בְּסִדְרֵי הַטִּבַּע. בְּבִתֵּי סֵפֶר לְבָנוֹת נִסְגְּרוּ הַכְּתוּבֹת הַנְּמוּכּוֹת. מִיָּנִים רַבִּים שֶׁל חֲרָקִים וְצִפּוֹרִים נִעְלְמוּ. אַחֲרֵי תְּקוּפָה שֶׁל סַעֲרַת רִגְשׁוֹת בָּאָה תְּקוּפַת דְּכָאוֹן. לְפִי אִמָּדָנִים שׁוֹנִים עֲתִיד הַמִּין הָאֲנוּשִׁי לְהִתְקַיֵּם לְכָל הַיּוֹתֵר עוֹד מֵאַה שְׁנָה. לְמֵרוֹת זֹאת עֲדוֹן לֹא אֲבָדָה הַתְּקִנָּה שֶׁהִכֵּל יִסְתַּיֵּם בְּכִי טוֹב וְשִׁפְתָּאוֹם תִּתְּפֹשֵׁט הַיָּדִיעָה שֶׁשׁוֹב הַתְּחִילוּ לְהוֹלִיד בְּנוֹת.

תְּקוּוֹת שׁוֹא!

הַפְּגִיעָה הַמְּכַאִיבָה בְּיוֹתֵר בְּגֵאוֹת הָאֲנוּשׁוֹת הִיָּתָה הַעֲבָדָה, שֶׁעֲבוֹדַתָּם הַמְּאֻמָּצָת שֶׁל הַמַּחֲוֹת הַמְּזִהִירִים בְּיוֹתֵר לֹא גִלְתָּה אִמָּצְעִי שֶׁיִּכּוֹל לְמַנֵּעַ אֶת הָאָסוֹן, וְאֶפְלוּ לֹא נִמְצְאָה הַשְּׁעָרָה מִתְּקַבְּלָתָּ עַל הַדַּעַת מָה גָּרָם לָהּ. הַמַּדַּע הַחֲדָשׁ – הַפְּדוֹלוּגִיָּה – הַתְּפַצֵּל לְשִׁתִּים-עֲשָׂרָה מְגֻמּוֹת שׁוֹנוֹת, שֶׁנִּלְמְדוּ בְּקוֹרֶס שֶׁנִּמְשָׁךְ אַרְבַּע שָׁנִים תְּמִימוֹת.

הַדְּכָאוֹן עָבַר, בְּזִמָּן מֵאַחֵר יוֹתֵר, לְשֶׁלֶב חֲדָשׁ – שֶׁל מִתִּיחוֹת זוּעָפֶת. עֲשִׁירֵי הָעוֹלָם יַחַד עִם בְּנֵיהֶם נָסוּ לְבִזְזָא אֶת הוֹנָם, מֵאַחֵר שֶׁלֹּא הָיָה שׁוּם סְכוּי לְהוֹרִישׁוֹ לְדוֹרוֹת הַבָּאִים. חֲלָקִים שְׁלֵמִים שֶׁל הָאֲנוּשׁוֹת חֲדָלוּ לַעֲבֹד, מִכֵּיִן שֶׁלֹּא הָיָה כָּל טַעַם לְהַתְּאָמֵץ. אִישׁ לֹא חָשַׁב עַל מִלְחָמוֹת; אֲנָשִׁים פְּרֻטִּים שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּנוֹת מִתְּבַגְּרוֹת רָכְשׁוּ תוֹתִיחִים וּפְגָזִים, מִכֵּיִן שֶׁהִכֵּל צָפוּ לְמַהוּמוֹת כְּלָלִיּוֹת, לְהַתְּנַפְּלוּיּוֹת וּלְמַלְחָמַת אַחִים.

הַהִמּוֹנִים חָזְרוּ בְּהִמּוּנֵיהֶם לְדָת.

כְּתִבִּי עַת מִסְרוּ מִדֵּי יוֹם נְתוּנִים עַל מִסְפְּרֵי הַלְדוֹת בְּנִקְדוֹת נִבְחָרוֹת עַל פְּנֵי כְּדוֹר הָאֶרֶץ. מִסְפֵּר הַלְדוֹת הַלֵּךְ וְיִרֵד.

רְחוּבוֹת הָעָרִים הַגְּדוֹלוֹת עָשׂוּ רֶשֶׁם מוֹזָר, מֵאַחֵר שֶׁהַדּוֹר הַצָּעִיר הָיָה מִרְכָּב כָּלוּ מִבָּנִים. אִין צֶרֶךְ לוֹמַר שֶׁחֲיָטִים תִּפְרוּ בְּגִדֵי נָעָרִים בְּלִבָּד, לְמֵרוֹת שֶׁבְּמִקְוֵמוֹת אַחֲרִים הַצִּיגוּ שְׁמֵלוֹת לָשֶׁם פְּרָסָמָה, שֶׁהַמְּשֻׁטָּרָה דָּרְשָׁה לְהַסִּירָן כְּדִי לֹא לְהַרְגִּיז אֶת תוֹשָׁבִים הָעָרִים הָאִמָּלִים.

מָה יִהְיֶה הַלָּאָה?

הִיָּתִי רוּצָה לְסַפֵּר בְּדִיוֹק אִידֵּה הַשְּׁתַּנּוּ תַּחַת הַשְּׁפַעַת הָאָסוֹן לְאֵט לְאֵט פְּנֵי הָאֲנוּשׁוֹת, אִידֵּה נִעְלְמוּ בְּהַדְּרָה הַנָּשִׁים הָאֲחֵרוֹנוֹת וּמָה הָיָה מִהַלֵּךְ מִחֲשָׁבוֹתֵיהֶם שֶׁל הָאֲחֵרוֹנִים מִבֵּין בְּכִירֵי הָאֲנוּשׁוֹת. זֶהוּ נוֹשֵׂא מַעֲנֵן שְׁוֹלֵס הָיָה עוֹשָׂה מִמֶּנּוּ רוֹמָן רָחֵב וְרִיעָה וְתַמּוּרַת שֶׁכֵּר הַסּוֹפְרִים הָיָה קוֹנֶה לוֹ בֵּית בְּרוּחַב טְרַצְיִינְסְקָה.

הִיָּתִי רוּצָה לְסַפֵּר אִידֵּה עוֹלָם הַצְּמָחִים, אַחֲרֵי שֶׁהַשְּׁתַּחֲרַר מִכְּבָּלֵי הַבְּרָזֶל הָאֲנוּשִׁים, הַתְּחִיל לִפְרוֹחַ, לְהַתְּרַחֵב וּלְהַשְׁתַּכְּלֵל, אִידֵּה בְּדֶרֶךְ הָאֲבּוֹלוּצִיָּה יֵצֵר חֲבֵרַת צְמָחִים מִיַּחֲדָת בַּעֲלַת צִיּוּלִיזְצִיָּה מְשֻׁלָּה. הַנוֹשֵׂא הָיָה פּוֹתֵחַ לְפָנֵי תַּחֲוִים רָחֵב לְתַאֲוִרִים יָפִים, הָעֵרוֹת חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת פְּסִיכּוֹלוֹגִיּוֹת.

אֲבָל...